Innovation ID	DTP0010000002524	Sr No : 1

Innovation Title: ડુંગળી (Allium cepa)ના કંદ મોટા કરવા

Category: પાક સંરક્ષણ

Notebook Number: lok (૧)૫-૬ Dec-૧૯૯૬, Pg No. ૧૦

Brief: ડુંગળી (Allium cepa)ના કંદ મોટા કરવા નદીની રેતી અને એરંડીયા (Ricinus communis)નો ઉપયોગ.

Detail: ડુંગળી (Allium cepa)કે લસણ (Allium sativum)ના કંદનો સુંદર વિકાસ થાય તો પાક ઉત્પાદન અને ભાવ સારા મળે છે. ચાણસ્મા તાલુકાના રાંતેજ ગામના ખેડૂત શ્રી બાદરસિંહ ઝાલાએ કંદના વિકાસ માટે નદીની રેત અને એરંડિયું (Ricinus communis) તેલનો ઉપયોગ કરે છે.
ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ નદીમાંથી ૧૦ કિ.ગ્રા. ઝીણી રેતી લાવી તેમાં પાંચ કિગ્રા એરંડિયું તેલ મિશ્ર કરવામાં (મોવામાં) આવે છે. ત્યારબાદ જ્યારે કંદ વિકસવાની શરૂઆત થાય કે તરત જ આ મિશ્રણ ખેતરમાં પૂંખવાથી ફાયદો થાય છે.
ખેડૂતના અનુભવ મુજબ દસ-બાર દિવસમાં આ પદ્ધતિની અસર થાય છે.
આ પદ્ધતિ પરંપરાગત છે.
(ડૉ. એન કે કલ્યાણસુંદરમ અને ડૉ. સુરેન્દ્ર કે દવે જણાવે છે કે, દિવેલથી પાકને પોષકતત્વો મળે છે. જેથી, કંદ મોટા થાય છે. પ્રો. ટી એન બારેવડીયાનું માનવું છે કે, પાણીની ખેંચ હોય ત્યારે દિવેલનો ઉપયોગ કરતાં બાષ્પીભવનનું પ્રમાણ થોડાક અંશે ઘટાડી શકાય. જે પાકને ઉપયોગી થઈ શકે.)

અન્ય ઉપયોગ કર્તા ખેડૂતોઃ-
(૧) ચંદુભા રાજુભા ઝાલા
(૨) ભીખુભા બેચરસિંહ ઝાલા
(૩) પાલુભા કાળુભા ઝાલા
(૪) દિલીપસિંહ ધેમરસિંહ ઝાલા
આ બધા જ ખેડૂતો આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. વીધે બસો થી ત્રણસો ઉત્પાદન વધે છે. સામાન્ય રીતે ૧૫૦ મણ જેટલો ઉતારો વધુ મળે છે.

(આ પદ્ધતિ મે ૨૦૦૪માં મહેશ કે પરમારે રીચેક કરલે છે.)

(નોંધઃ- આ પદ્ધતિનું પીઆઈસી, સપ્ટેબર - ૨૦૦૭માં મહેન્દ્રભાઈ. બી. વાઘેલાએ કરેલ છે.)
આ પદ્ધતિ સાચી છે તેમાં કોઈ સુધારો વધારો કરેલ નથી.
વનસ્પતિનો ઉપયોગ થતો નથી.
આ પદ્ધતિનો પ્રકાર સ્વયં વિકાસાવેલ છે.
આ પદ્ધતિનો મૂળસ્રોત ઉત્તરદાતા પોતે જ છે.
આ પદ્ધતિનો વિચાર આર્થિક ખર્ચને પહોંચી વળવા તથા ઉત્પાદનમાં વધારો થાય તે હેતુથી આ વિચાર આવ્યો.
આ પદ્ધતિ વિશે ત્રણથી ચાર વ્યક્તિઓ જાણે છે.
આ પદ્ધતિની કોઈ મર્યાદા નથી
આ પદ્ધતિમાં કોઈ સાવચેતી રાખવામાં આવતી નથી.

આ માહિતી અન્ય કોઈ જગ્યાએ પ્રકાશિત થયેલ નથી.
ખેડૂતને આ પદ્ધતિ લોકસરવાણીમાં છપાવવામાં રસ છે.

Method of Use:

Caution:

Benefit:

Condition:

Material Used: નદીની રેત અને એરંડીયું (Ricinus communis)

IPR Status:

Keywords: ડુંગળી, Allium cepa, કંદ, રેતી, એરંડીયું, Ricinus communis, તેલ, ચાણસ્મા

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૮૫૬	Member Type	Verifier		
First Name	મહેશ	Middle Name	કે.	Last Name	પરમાર
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું.પો. કુડોલ			Taluka	મોડાસા
District	Sabarkantha	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૪૫૯	Member Type	Scout		
First Name	જાલમસિંહ	Middle Name		Last Name	ઝાલા
Profession		Designation			
Address 1					
Village				Taluka	
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૫૧૧	Member Type	Innovator		
First Name	બાદરસંગ	Middle Name	જેઠુભા	Last Name	ઝાલા
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. રાંતેજ			Taluka	ચાણસ્મા
District	Mahesana	State	Gujarat	Country	India

Biography

ખેડૂતનો પરિચય:
ઉત્તરદાતાની ઉંમર ૪૫ વર્ષની છે. અભ્યાસ કરેલ છે તેમની પાસે બે વિઘા જેટલી જમીન છે. જેમાં કપાસ, જુવાર, બાજરીનું વાવેતર કરે છે. પિયતની સુવિદા છે. પશુઓ રાખતાં નથી. બે સંતાનો છે. જે ખેતી કામ સાથે સંકળાયેલા છે. આવકના સાધનમાં ખેતી છે. તેમની આર્થિક પરિસ્થિતિ મધ્યમ છે.

ગામનો પરિચય:
રાંતેજ ગામ મહેસાણા જિલ્લાના બેચરાજી તાલુકાના ૧૨ કિ.મીના અંતરે આવેલ છે. આ ગામમાં આવવા જવા માટે પ્રાઈવેટ તથા સરકારી બસોની વ્યવસ્થા છે. કુલ ૨૨૦૦ની વસ્તી ધરાવતા આ ગામમાં શિક્ષણનું પ્રમામ ૭૫ ટકા જેટલું છે.
પ્રાથમિક સુવિધામાં આંગણવાડી, પ્રાથમિક તથા માધ્યમિક શાળાઓ છે. પંચાયતઘર, સસ્તા અનાજની દુકાન, કરિયાણાની દુકાન, પોસ્ટ ઓફિસ, સહકારી મંડળી અને દૂધમંડળી છે. તથા જૈન-દેરાસર આવેલું છે.
અહીંની જમીન કાળેતર અને ગોરાળું છે. પાકોમાં બાજરી, જુવાર, દિવેલા, કપાસ, જીરૂ થાય છે. પિયતની સગવડ છે.
- ગામમાં પટેલ, હરિજન, દરબાર, ઠાકોરની વસ્તી રહે છે.
- સમસ્યામાં તેઓ જણાવે છે કે અતિવૃષ્ટિથી પાક નિષ્ફલ ગયેલ છે. પાણીના નિકાલ માટે ગટરની વ્યવસ્થા નથી.

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૬૨૦૨	Member Type	Verifier		
First Name	મહેન્દ્ર	Middle Name	બી.	Last Name	વાઘેલા
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. ઉધરોઝપુરા			Taluka	માંડલ
District	Ahmadabad	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation ID	DTP0010000002639	Sr No : 2

Innovation Title	જીરૂ (Cuminum cyminum) ના પાકમાં કાળિયો, છારો કે ચરમી રોગ
Category	પાક સંરક્ષણ
Notebook Number	lok (૨) ૫, Sep-oct- ૧૯૯૭, Pg No. ૬
Brief	જીરૂ (Cuminum cyminum) ના પાકમાં કાળિયો, છારો કે ચરમી રોગ ન આવે તે માટે જીરાના છોડ ઉપરથી ઝાકળ પાડવા માટે સુતર કે કાથીની દોરીનો ઉપયોગ.
Detail	જીરાના (Cuminum cyminum) પાકમાં કાળિયો, છારો, ચરમી વગેરે જેવા રોગ આવે છે. ઝાકળ અને વાદળછાયું વાતાવરણ હોય તો રોગ આવવાની શકયતાઓ રહે છે. ખેડુતના જણાવ્યા મુજબ શિયાળામાં જીરાના પાકમાં રોજ જે ઝાકળ પડે તે જીરાના પાકમાં ન રહેવા દેવાથી રોગ લાગવાની શકયતા ઘટી જાય છે. ઈટોદા ગામના દેસાઇ નારણભાઇ ઇશ્ર્વરભાઇએ પોતાને ત્યાં જીરૂના પાકમાં ઝાકળને છોડ પરથી નીચે પાડવાની પધ્ધતિ શોધી છે. છોડ પરથી ઝાકળ પાડવા માટે સુતર કે કાથીની દોરીને બે માણસો બે છેડે પકડીને છોડને દોરી અડે તે રીતે ચાલે છે જેથી છારો કે ઝાકળનું પાણી છોડ પરથી નીચે પડી જાય છે. આથી છોડની આસપાસ ભેજ રહેતો નથી. રોજ સવારે સાત વાગ્યા પહેલા આ પધ્ધતિથી ઝાકળ પાડવામાં આવે છે. દોરી પકડી ચાલનાર વ્યકિતએ ચાલવામાં ખૂબ જ કાળજી રાખવી પડે છે નહીંતર છોડ દબાઇ જાય કે ભાંગી જાય તો નુકસાન થાય છે. આપદ્ધતિ પંપરાગત છે. જીરૂ વાપરે તે બધા ખેડૂતો આ પદ્ધતિ વાપરે છે. કાળીયો રોગ એ ફૂગજન્ય રોગ છે. (આ પદ્ધતિનું પી.આઈ.સી. નિતિન કે. રાઠોડે ભરેલ છે. આ પદ્ધતિ સાચી છે.) (નોંધ- નારણભાઈ મળ્યા ન હોવાથી બળદેવભાઈ લક્ષ્મણભાઈ દેસાઈ પાસેથી માહિતી લીધેલ છે.)
Method of Use	
Caution	
Benefit	
Condition	
Material Used	સુતર કે કાથીની દોરી
IPR Status	
Keywords	જીરૂ, Cuminum cyminum, કાળિયો, છારો, ચરમી, મહેસાણા

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૫૮૮	Member Type	Scout		
First Name	બાબુભાઈ	Middle Name	મેઘરાજભાઈ	Last Name	દેસાઈ
Profession		Designation			
Address 1					
Village		Taluka			
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૬૧૧	Member Type	Innovator		
First Name	નારણભાઈ	Middle Name	ઈશ્વરભાઈ	Last Name	દેસાઈ
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. ઈટોદા	Taluka	ચાણસ્મા		
District	Mahesana	State	Gujarat	Country	India
Biography	ઉત્તરદાતાની ઉંમર ૪૫ વર્ષ છે. તેઓ ધોરણ ૧૨ પાસ છે. વીમા એજન્ટ છે. તેમને બે છોકરા અને એક છોકરી છે. મોટો પુત્ર બી.પી.એડ. કરે છે. નાનો ધોરણ ૧૦માં છે. પુત્રી ધોરણ ૧૧માં ભણે છે. ગામનો પરિચય- આ ગામ ચાણસ્માથી ૧૫ કિ.મી. દૂર ખોરસમ રોડ પર આવેલું છે. ગામમાં આશરે ૫૦૦ ઘર અને ૨૦૦૦ની વસ્તી છે. પ્રાથમિક શાળા છે. પહેલા હાઈસ્કુલ હતી. (ચાલુ હતી). આરોગ્ય કેન્દ્ર છે. ગામમાં સાગર અને સરદાર એમ બે ડેરીઓ આવેલી છે.				

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૫૧૧૯	Member Type	Verifier		
First Name	નિતિન	Middle Name	કે	Last Name	રાઠોડ
Profession		Designation			
Address 1	મું. મહેસાણા, ૨, મેઘદુત સોસાયટી, વિસનગર રોડ,				
Village	મું. મહેસાણા	Taluka			
District	Mahesana	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation ID	DTP0010000002810	Sr No : 3

Innovation Title	વરિયાળીના પાકમાં છારા જીવાતનું નિયંત્રણ
Category	પાક સંરક્ષણ
Notebook Number	Lok(૩)૬, Dec.-૧૯૯૮, Pg.No.-૬
Brief	વરિયાળીના પાકમાં છારા જીવાતનું નિયંત્રણ માટે બાજરીના લોટનો ઉપયોગ
Detail	છારા નામની જીવાત ઠંડી-ગરમ આબોહવા અને વાદળવાળા વાતાવરણમાં જોવા મળે છે. તેમ જ વધારે પિયત આપવાથી પણ જોવા મળે છે. વરિયાળીના પાકમાં છારાના નિયંત્રણ માટે ખેડા જિલ્લાના કપડવંજ તાલુકાના અગારના મુવાડા ગામના ઈશ્ર્વરદાન નારણદાન ગઢવી બાજરી ના લોટનો ઉપયોગ કરે છે. એક વિઘાજમીનમાં ૧૦ કિગ્રા બાજરીનો લોટ લેવામાં આવે છે. જે વરિયાળીની ચાસની બાજુમાં નાખવામાં આવે છે. ત્યારબાદ પાણી આપી પડની ચારેબાજુ માટી ચઢાવવામાં આવે છે. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ તેમના બાપુજી પહેલા આ રીતનો ઉપયોગ કરતા હતા અને તેઓ પણ ૪૦ વર્ષથી આ રીતે ઉપયોગ કરે છે.
Method of Use	
Caution	
Benefit	
Condition	
Material Used	બાજરીનો લોટ
IPR Status	
Keywords	બાજરી, લોટ, વરિયાળી, પાક, છારા, જીવાત, વાદળ, જમીન, ખેડા

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૪૮૯	Member Type	Scout		
First Name	ગણપતભાઈ	Middle Name	એમ	Last Name	સોલંકી
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. છમીછા	Taluka	ચાણસ્મા		
District	Mahesana	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૭૪૫	Member Type	Innovator		
First Name	ઈશ્વરદાન	Middle Name	નારણદાન	Last Name	ગઢવી
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. અગારના મુવાડા	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	iNDIA
Biography					